

ת"פ 35713/09/11 - מדינת ישראל נגד ודאד נירוק, עזמי נירוק

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 35713-09-11 מדינת ישראל נ' נירוק ואח'

בפני כב' השופטת חנה מרים לומפ
בעניין: מדינת ישראל ב"כ המאשימה עו"ד עמית לוין

המאשימה

נגד

1. ודאד נירוק
2. עזמי נירוק ב"כ הנאשמים עו"ד סמרה ועו"ד
דחדולי

הנאשמים

גזר דין

רקע

1. הנאשמת 1 ובנה, נאשם 2, הורשעו לאחר שמיעת ראיות, ב-15 עבירות לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "**הפקודה**") וב-15 עבירות לפי חוק מס ערך מוסף התשל"ז-1975 (להלן: "**חוק המע"מ**").
2. כתב האישום ייחס לנאשמים את ביצוע העבירות בשני אישומים שונים. על פי האמור בחלק הכללי של כתב האישום, בשנים 2000-2009 הייתה הנאשמת בעלים של מספר נכסי מקרקעין במזרח ירושלים, אותם היא השכירה ומכרה (להלן: "**הנכסים**"), מעסקאות אלה הפיקה הנאשמת הכנסה שלא דווחה למס הכנסה. הכנסה זו היוותה מקור פרנסתה ופרנסת הנאשם, המקיימים כלכלת בית משותפת. בשנת 2005, חזר הנאשם מחו"ל ארצה, וניהל את פעילותה העסקית של הנאשמת ביחס לנכסי המקרקעין הנ"ל.
3. באישום הראשון הואשמו הנאשמים ב-5 עבירות לפי סעיף 220(5) לפקודה וב-5 עבירות לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק המע"מ. האישום מגולל סיפור של מכירת דירה אחת, בניית שלוש קומות מעליה ומכירת ארבע דירות נוספות, חלקם במצב של שלד וחלקם במצב גמר. על פי הנטען, בין השנים 2005-2007 הנאשמים לא דיווחו למס הכנסה על הכנסותיהם בסך כ-2.3 מיליון ₪, לא דיווחו על העסקאות של מכירת הדירות לרשויות מיסוי מקרקעין, לא נרשמו כעוסק לפי חוק מע"מ, לא הוציאו חשבוניות עסקה ולא שילמו את המס הכלול בהן, והכל בכוונה להתחמק מתשלום מס. (להלן האישום הראשון: "**מכירת הדירות**")
4. באישום השני הואשמו הנאשמים ב-10 עבירות לפי סעיף 220(5) לפקודה וב-10 עבירות לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק המע"מ. על פי האישום בין השנים 2000-2009 הנאשמת הייתה בעלים של מבנה ששימש בית ספר לבנות שהושכר לוואקף, תמורת סך של 7,000 דנר לשנה. כמו כן, הייתה בעלים יחד עם שותפים נוספים, של בניין

משרדים, בן שלוש קומות אותו השכירה לשוכרים שונים בעלי מקצועות חופשיים. חלקה של הנאשמת הוא 25% מדמי השכירות. כך שבתקופת העלמת ההכנסות מעסקי השכירות, סך כל הסכומים הגיע לסך של כ-700,000. (להלן האישום השני: "עסקי השכירות").

5. כפי שקבעתי בהכרעת הדין הנאשם ניהל יחד עם הנאשמת את הנכסים והנאשמים הוגדרו כעוסק לפי חוק המע"מ והפקודה (ר' סעיף 30 להכרעת הדין).

טיעוני הצדדים לעונש

6. ב"כ המשימה טען כי יש לקבוע לכל אחד מהאישומים מתחם נפרד שכן כל אישום מהווה אירוע בפני עצמו. לדבריו, החומרה שבעבירות המס באה לידי ביטוי בפסיקת בית המשפט העליון אשר אמר דברו באשר לצורך להרתיע את עברייני המס והוסיף כי ביצוע עבירות מס פוגע בקופה הציבורית ובכיסו של כל אחד מאזרחי המדינה. ב"כ המאשימה טען כי האישום הראשון חמור יותר מהאישום השני, אולם לא הציג את עמדת המאשימה באשר למתחם הראוי בגין אישום זה אלא טען כי המתחם לאישום השני, שהוא אישום קל יותר נע בין 10 ל- 24 חודשי מאסר בפועל והציג פסיקה התומכת במתחם זה.

טענה נוספת אותה העלה ב"כ המאשימה נוגעת לסכומי המס אותם יש לחשב והפנה לפסיקת בית המשפט העליון בע"פ 5783/12 **גלם ואח' נ' מדינת ישראל**, (מיום 11.9.14) שם קבע כב' השופט א' שהם כי מדובר במבחן הכנסה מחזורי ולא סביר כי בית המשפט יערוך חישובים לגבי הכנסותיו והוצאותיו של העבריין (ר' גם ע"פ 4980/07 **כהן נ' מדינת ישראל** (מיום 4.11.10)).

ב"כ המאשימה אישר כי המחדל בתיק זה הוסר, אולם ביקש למקם את הנאשמים באמצע המתחם זאת בהתחשב במשך ביצוע העבירות בתיק והעובדה שהמחדלים הוסרו רק בשנת 2015, כעשר שנים לאחר ביצוע העבירות.

7. ב"כ הנאשמים התייחס בראש ובראשונה לכך שאין מקום להתייחס לזמן הסרת המחדל, אלא לכך שבסופו של יום המחדל הוסר במלואו והנאשמים שילמו לקופת המדינה את מלוא החוב. ב"כ הנאשמים חלק על מתחם העונש שהציג ב"כ המאשימה וטען כי הפסיקה שהוגשה אינה משקפת את האישומים בהם הואשמו הנאשמים. לדבריו מדובר בהקפי מס גבוהים בהרבה ונאשמים בעלי עבר פלילי רלוונטי. לדידו, בענייננו מדובר בנאשמים, אם ובנה, החיים חיים נורמטיביים ללא עבר פלילי בתחום עבירות המס אשר ביצעו את העבירות לפני שנים רבות. עוד הוא הביע פליאה על עמדת המאשימה ביחס למתלוננת, שכן הפרקליט אשר הופיע בתיק טען כי גם לו תורשע הנאשמת תעתור המאשימה בעניינה למאסר מותנה וקנס וזאת מחמת גילה ומצבה הבריאותי. לדבריו מדובר באישה חולה בת 80. (מסמכים רפואיים הוגשו וסומנו נ/1). ב"כ הנאשמים הציג פסיקה בה הוטלו על עברייני מס עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. עוד טען ב"כ הנאשמים כי על בית המשפט לבחון את מידת הפגיעה הקונקרטית באוצר המדינה, והוסיף כי לא בכדי הוצע לנאשמים לשלם כופר, שכן ידוע היה לרשויות המס כי מדובר בסכום מס קטן, שכן ההוצאות שהיו לנאשמים בבנייה ובאחזקת המושכר היו גבוהות ובסופו של יום סכום הרווח היה מזערי. ב"כ הנאשמים הוסיף כי הנאשם שהה בחו"ל בחלק מהתקופה האמורה.

באשר לעונש הראוי סבר ב"כ הנאשמים כי יש להסתפק בהטלת מאסר מותנה וקנס ולחילופין יש להטיל על הנאשמת עונש זה ועל הנאשם עבודות שירות לתקופה שהיא קצרה מהתקופה המקסימלית.

8. הנאשם בדברו האחרון בבית המשפט ביקש מבית המשפט להתחשב בו ובאמו המבוגרת בה הוא מטפל 24 שעות ביממה. לדבריו מלבדו אין איש שיוכל לטפל בה ולדאוג לה.

מתחם העונש ההולם

9. כמצוות תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן "**החוק**"), עלי לקבוע תחילה האם עסקינן באירוע אחד או במספר אירועים. הנאשמים הורשעו בשני אישומים שונים בביצוע מספר רב של עבירות מס שנעברו בתקופות שונות, ב"כ המאשימה סבר שיש לקבוע כי מדובר בשני אירועים שונים ובהתאמה לקבוע מתחם לכל אירוע.

10. במקרה שלפניי אני סבורה כי יש לקבוע מתחם נפרד לכל אחד מן האישומים, שכן על אף הזהות בסעיפי העבירה, מדובר בשני אישומים שאירועו בזמנים שונים ובדרכים שונות. יחד עם זאת מאחר שמדובר באירועים דומים ובעבירות זהות אדון בעונש המתאים כמקשה אחת.

11. בתי המשפט עמדו לא אחת על חומרתן הרבה של עבירות המס. במקרה דנן סכום ההכנסה האשר לא דווחה על ידי הנאשמים עומד על סך של ₪2,285,800 באישום הראשון וסך של ₪700,976 באישום השני. אמנם, כפי שטען ב"כ הנאשמים זהו סכום ההכנסה הלא הרווח, היינו שהיקף הנזק לקופה הציבורית אינו זהה לסכום שלא דווח שכן הנאשמים לא דיווחו לא על הכנסותיהם ואף לא על הוצאותיהם ולדידו מדובר בהוצאות בניה גבוהות. אולם עדיין מדובר בהעלמת הכנסה משמעותית אשר מחייבת תגובה עונשית הולמת. מה גם שהתחמקות הנאשמים ואי דיווח לרשויות המס על מקור הכנסתם במשך שנים הם אלה אשר הקשו על רשויות המס לקבוע מה היא חבות המס האמתית. במעשי הנאשמים יש משום התחמקות מכוונת ושיטתית מן החובה המוטלת על אזרחי מדינת ישראל לשאת חלק בנטל המימון של הפעילות השלטונית והחברתית.

12. ברע"פ 6371/14 **אבו מנסי באסם נ' מדינת ישראל** (מיום 28.10.14) שב וחזר כב' השופט שהם על הפגיעה הנגרמת כתוצאה מעבירות המס:

"עבירות המס פוגעות בקופת המדינה ובעיקרון השיוויון בין נישומים. חומרתן של עבירות אלה היא מן הידועות, והרשעה בהן גוררת, על פי רוב, ענישה הכוללת רכיב של עונש מאסר לריצוי בפועל, לצד רכיב של קנס כספי (רע"פ 74/13 חלילו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.3.2013))" (שם פסקה 9).

13. ברע"פ 977/13 **משה אודיזי נ' מדינת ישראל**, (ניתן ביום 20.2.13) כב' השופט א' שהם ציטט שוב את ההלכה הפסוקה לפיה יש להטיל על עברייני מס עונשי מאסר בפועל וכן קנסות כספיים משמעותיים:

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס (רע"פ 4684/12 גחלי נ' מדינת ישראל (14.6.2012); רע"פ 3434/09 הרפז נ' מדינת ישראל (30.4.2009); רע"פ 10699/07 קובן נ' מדינת ישראל (20.1.2008)). לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם (רע"פ 674/13 ליטווק נ' מדינת ישראל (28.1.2013); רע"פ 9742/11 רייך נ' מדינת ישראל (20.2.2012); רע"פ 7310/10 חן נ' מדינת ישראל (3.11.2010)). עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי (רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל (10.7.2012); רע"פ 8581/11 סטיון נ' מדינת ישראל (30.11.2011); רע"פ 3137/04 חג' נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 18.4.2004))"

14. באשר לענישה הנוהגת, עיון בפסיקה מלמד כי הענישה בעבירות הנדונות כוללת עונשי מאסר שבין מספר חודשים ועד למספר שנות מאסר, וככלל הוטלו עונשים לריצוי מאחורי סורג ובריה, כאשר משך המאסר נקבע בהתאם להיקף אי הדיווח, התחכום הכרוך במעשים, תקופת ההשתמטות ממס, גילו ועברו של הנאשם. משקל נוסף ומשמעותי תלוי בשאלה אם הוסרו המחדלים. ניתן למצוא בפסיקה מקרים בהם הוטלו מאסרים לריצוי בעבודות שירות, כאשר השיקולים שהביאו לכך היו לרוב קיומן של נסיבות אישיות חריגות והסרת המחדל במלואו. (ר' רע"פ 674/13 ליטווק נ' מדינת ישראל (28.1.13); רע"פ 2638/13 עובדיה נ' מדינת ישראל (28.4.13); רע"פ 1840/12 עוזר נ' מדינת ישראל (30.4.13); רע"פ 2386/08 באדר נ' מדינת ישראל (7.8.08); רע"פ 8807/06 אבגנים נ' מדינת ישראל (16.1.07); רע"פ 11494/05 פולק נ' מדינת ישראל (29.5.06); רע"פ 3641/06 צ'צ'קס נ' מדינת ישראל (28.8.06); עפ"ג (ת"א) 47301-01-14 רשות המיסים נ' פ.מ.מ בע"מ (16.6.14); ע"פ (חי') 43162-05-13 עאדל נ' מדינת ישראל (12.9.13); עפ"ג (מרכז) 48507-05-10 אופיר נ' מדינת ישראל (14.7.10); עפ"ג (ת"א) 24941-01-11 קרעין נ' המחלקה לתיקים מיוחדים (14.3.11); ת.פ. (רמ') 43406-05-13 מדינת ישראל נ' זינדאני (21.1.14); ת.פ. (רמ') 1564/08 מדינת ישראל נ' פרינס סקויריטי (3.12.12); ת.פ. (ת"א) 2356-09-09 מדינת ישראל נ' גלבוט (26.12.13); ת.פ. (י-ם) 1677/09 מדינת ישראל נ' ביבר ואח' (1.10.13); ת.פ. (ת"א) 61592-01-12 מדינת ישראל נ' פרץ (4.7.13); ת.פ. (אשדוד) 29572-03-11 מדינת ישראל נ' קרבול (2.7.13); ת.פ. (ת"א) 37044-11-11 מדינת ישראל נ' נבון (21.4.13); ת.פ. (ב"ש) 121/09 מדינת ישראל נ' סימנה (10.7.12); ת.פ. (י-ם) 10104/08 מדינת ישראל נ' רכטמן ואח' (31.1.12).

15. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, באישום הראשון הנאשמים הורשעו בביצוע חמש עבירות לפי הפקודה וחוק המע"מ שהרקע לביצוען הוא מכירת 5 דירות שבנו ומכרו בין השנים 2005-2007. האישום השני ענינו דמי שכירות שקיבלו הנאשמים על עסקי השכירות שבבעלותם באופן יחסי לחלקם במושכר. תקופת ההשתמטות ממס באישום זה נמשכה שנים רבות החל משנת 2000 ועד לשנת 2009. באישום זה יש הבדל בין נאשם 2 שהגיע לארץ ונכנס לעסקי השכירות רק משנת 2005. עוד יש להתחשב בכך שבאישום השני מדובר בהשכרת נכסים של מספר

בעלים אשר אף לא אחד מהם הועמד לדין. כפי שקבעתי בהכרעת הדין הרי שאי העמדתם לדין של שאר בעלי המושכר אינה נופלת בגדר אכיפה בררנית, שכן כפי שהצהירה המאשימה, לו היתה הנאשמת מואשמת רק באישום השני הרי שלא היה מוגש נגדה כתב אישום, אולם משהואשמה באישום הראשון היה מקום לאבחן בינה לבין בעלי המושכר האחרים (ר' סעיפים 34, 35 ו- 37 להכרעת הדין). יחד עם זאת יש מקום להתחשב בכך שבגין אישום זה בלבד לא היה מוגש כנגד הנאשמים כתב אישום, כך שמבחינת המאשימה אישום זה כשלעצמו לא היה בו עניין לציבור להעמיד לדין בגינו, משמע שניתן ללמוד כי עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים היא נמוכה. עוד התחשבתי בכך שהיקף ההעלמה באישום זה אינו גבוה וזאת בהתחשב בכך שמדובר בהכנסה משנים רבות.

16. באשר לחלקם של הנאשמים בביצוע העבירה, כפי שקבעתי בהכרעת הדין, על אף ניסיונות הנאשמת לגונן על בנה, נאשם 2, הם שניהם היו שותפים מלאים לניהול הנכסים שבבעלות הנאשמת. הנאשמת, על אף היותה אישה קשישה עשתה רושם של אישה דעתנית בקיאה בעובדות ובנכסים שבבעלותה והיא יחד עם בנה ניהלו את עסקי מכירת הדירות והשכרת הנכסים (ר' סעיף 19 להכרעת הדין). התחשבתי בכך שאין מדובר בעסק המגלגל מיליונים וכי הנאשמים הם אינם בעלי עסקים טיפוסיים, אלא נצלו את הדירה שבבעלותם לבניית דירות נוספות. עוד התחשבתי בנזק שנגרם בפועל מביצוע העבירה, הוא סכום המס שנגרע מקופת המדינה שעמד על כ 200,000 ₪.

17. בהתאם לתיקון 113 לחוק (סעיף 40 יג'), סבורני כי מתחם העונש ההולם לאישום הראשון הוא בין 3 חודשי מאסר ועד ל- 20 חודשי מאסר שלצדו קנס בסך של בין 20,000 ₪ ועד 200,000 ₪.

18. מתחם העונש ההולם לאישום השני ביחס לנאשמת שמואשמת בהשתמטות ממס בגין תקופה ארוכה (שנים 2000-2009) הוא החל ממאסר מותנה ועד ל- 12 חודשי מאסר כשלצדו קנס בסך של בין 10,000 ₪ ועד 100,000 ₪ וביחס לנאשם 2 מתחם העונש ההולם הוא בין מאסר מותנה ועד ל- 6 חודשי מאסר כשלצדו קנס בסך של בין 5,000 ₪ ועד 50,000 ₪.

העונש המתאים

19. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה** (סעיף 40 יא'). ובכללן יש להתחשב בין היתר בנסיבות הבאות:

א. **הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו;** הנאשמת 1 ילידת 1933, וניכר כי עונש מאסר מאחורי סורג ובריש יפגע בה הן בשל גילה והן בשל מצבה הבריאותי (ר' נ/1) נאשם 2 יליד 1957 מטפל בנאשמת 1 ולדבריו סועד אותה בכל שעות היממה.

ב. **נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב;** הנאשמים לא הודו במיוחס להם והורשעו לאחר שמיעת ראיות, אומנם המחוקק קבע כי הדבר לא ייזקף לחובתם, אך הנאשמים אינם זכאים להקלה לה זכאים אלה הלוקחים אחריות למעשיהם.

ג. **מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק**

שנגרם בשלה; לענייננו, "מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה" בא לידי ביטוי ב"הסרת המחדל", היינו, דיווח לרשויות המס על ההכנסות שהיו לו או העסקאות שביצע, לפי העניין, וכן תשלום סכום ההשתמטות ממס. אמנם נקבע בפסיקה שעצם הסרת המחדלים, כשלעצמה, איננה מונעת הטלת עונשי מאסר בפועל (ר' רע"פ 6095/06 לוי נ' מדינת ישראל (מיום 5.11.06); רע"פ 8507/09 שחל נ' מדינת ישראל (מיום 24.1.10); רע"פ 6296/09 איקס איקס אקסלנט מזון אילת בע"מ נ' מדינת ישראל - מס קניה מע"מ (מיום 9.8.09)). אלא שבמקרים מתאימים ניתן להתחשב בהסרת המחדלים כשיקול שלא להטיל מאסר בפועל ולהסתפק בעבודות שירות (ר' רע"פ 3873/07 בושנאק נ' מדינת ישראל (מיום 17.10.07)). במקרה דנן, הנאשמים הסירו את המחדל באופן מלא והמאשימה לא חלקה על כך. ערה אני לכך שהמחדל בתיק הוסר רק לאחר שניתנה הכרעת דין, אולם אין ספק כי משהוסר המחדל הנאשמים תיקנו את הנזק שנגרם לאוצר המדינה גם אם בדיעבד.

ד. **נסיבות חיים קשות של הנאשם שהיתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה;** לא מצאתי כי לנאשמים היו נסיבות חיים קשות בעטיין ביצעו את עבירות המס. לא היתה כל אינדיקציה למצב כלכלי קשה, נהפוך הוא נקבע בהכרעת הדין כי נכסיהם של הנאשמים הפכו לעסק עבורם.

ה. **חלופי הזמן מעת ביצוע העבירה;** העבירות בוצעו בין השנים 2000-2009 כך שמאז ביצוע העבירה האחרונה חלפו שש שנים.

ו. **עברו הפלילי של הנאשם.** לחובת הנאשמים הרשעות קודמות, לנאשמת הרשעה על פי חוק התכנון והבניה משנת 2004 ולנאשם הרשעה של הסעת תושב זר משנת 2007.

20. במכלול השיקולים שקלתי לחומרה את העובדה כי עסקינן בעבירות מס שבוצעו במשך שנים מתוך כוונה להשתמט מתשלום מיסים. לקולא שקלתי כי זוהי מעידתם הראשונה של הנאשמים בעבירות מס וכי אין מדובר בעסק רגיל, וכי הנאשמים הסירו את המחדל במלואו. עוד שקלתי לקולא את גילה המבוגר של הנאשמת ואת העובדה שנאשם 2 מטפל בה. בנסיבות אלה אני סבורה כי יש למקם את הנאשמים ברף התחתון של המתחם.

21. עוד מצאתי להטיל עונש זהה לשני הנאשמים, שכן מחד חלקה של הנאשמת בביצוע העבירה באישום 2 גדול יותר וכן היא בעלת הנכסים בפועל ולכן היה ראוי להטיל עליה עונש חמור יותר, אולם מצבה הרפואי וגילה המבוגר מצדיקים הקלה משמעותית בעונשה.

22. לא מצאתי כי יש לגזור על הנאשמים מאסר אשר ירוצה בעבודות שירות, שכן הם לא נטלו אחריות למעשיהם והם אינם זכאים להקלה זו, וכן בשל הצורך בהרתעת הרבים, שכן על בית המשפט להעביר מסר ברור כי הקופה הציבורית אינה הפקר וזאת בדרך של הטלת עונש מאסר ממש. עוד יוער בהקשר זה כי מצבה הרפואי הנוכחי של הנאשמת שהיא מרותקת לכיסא גלגלים וסובלת מבעיות רפואיות רבות בוודאי שאינו מאפשר ריצוי עונש בדרך זו.

עוד יוער כי למרות מצבה הבריאותי וגילה המבוגר, המחוקק קבע כי ניתן לחרוג ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום בלבד ולא בשל נסיבות אישיות קשות ככל שתהיינה.

23. לפיכך אני גוזרת **על כל אחד מהנאשמים** עונש כולל כדלהלן:

א. 4 חודשי מאסר.

ב. 6 חודשי מאסר. הנאשמים לא ירצו עונש זה אלא אם יעברו תוך שנתיים מיום שחרורם על כל עבירה לפי פקודת מס הכנסה או כל עבירה לפי חוק המע"מ.

ג. קנס בסך 30,000 ₪ או 6 חודשי מאסר תמורתו.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ט' אייר תשע"ה, 28 אפריל 2015, במעמד ב"כ הצדדים והנאשמים.